

Комаринська Юлія Борисівна,
*доцент кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент*

РЕАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК З ПИТАНЬ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розслідування кримінальних правопорушень є специфічним видом суспільної діяльності, реалізація якої обумовлена поєднанням досягнень багатьох юридичних наук. Зокрема визначаючим фактором для виокремлення серед інших подій саме подій, що містять ознаки злочину та визначення напрямків розслідування є використання досягнень таких наук як криміналістика, кримінальне право, кримінальний процес, оперативно-розшукова діяльність, а також судових експертів.

Криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень є предметом дослідження багатьох як українських науковців так і науковців інших країн. Зокрема дане питання висвітлювалось такими вченими як Ю.П. Аленін, В.П. Бахін, В.Д. Берназ, Р.С. Белкін, В.В. Бірюков, Т.В. Варфоломєєв, А.Ф. Волобуєв, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, А.В. Дулов, В.А. Журавель, А. В. Іщенко, Н.І. Клименко, В.О. Коновалова, В.С. Кузьмичов, В.К. Лисиченко, В. Г. Лукашевич, Є.Д. Лук'янчиков, Г.А. Матусовський, В.Т. Нор, О.О. Садченко, М.В. Салтєвський, М.Я. Сегай, В.В. Тищенко, І.Я. Фрідман, В.Ю. Шепітько, М.Є. Шумило та багато інших.

Матвієнко В.В. у своєму дослідженні на тему «Криміналістичне забезпечення методики розслідування злочинів» зазначає, що криміналістичне забезпечення методики розслідування окремих видів злочинів - це складне, багатопланове, комплексне поняття, головним змістом якого є самостійна специфічна діяльність вчених-криміналістів та практиків по розробці нових, пристосуванні відомих науково-технічних досягнень, а також їх впровадження в

практику розслідування злочинів з метою оптимального вирішення її завдань [1, с.160].

Однак і до тепер виникають питання реалізації досягнень юридичних наук, зокрема криміналістики, під час практичної діяльності. Незважаючи на все більшу кількість випадків коли суди різних інстанцій не визнають зібрану під час досудового розслідування інформацію як докази, практичні працівники не звертаються до науковців або просто не сприймають їх поради з питань покращення ефективності розслідування кримінальних правопорушень.

У боротьбі зі злочинністю важливою умовою виступає криміналістичне вивчення злочинної діяльності: її механізму, умов існування та розвитку, організаційної побудови, прийомів маскування, способів легалізації прибутків, одержаних злочинним шляхом, регіональні та міжнародні зв'язки тощо. Криміналістичне вивчення злочинної діяльності дозволяє не тільки виявити та вивчити її значимі ознаки, а й визначити напрями та форми розроблення прийомів і засобів боротьби з нею [2, с. 151].

Криміналістичне вивчення злочинної діяльності закономірно тягне за собою вдосконалення криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістичне забезпечення проявляється не лише у розробці та впровадженні нових технічних засобів для виявлення, фіксації, вилучення, дослідження та оцінки слідів кримінального правопорушення, а й у тактичному забезпечення провадження слідчих (розшукових) дій і не лише коли під час досудового розслідування існує протидія як зі сторони підозрюваного або обвинуваченого, так і зі сторони свідків та потерпілих.

Криміналістичне забезпечення провадження слідчих (розшукових) дій відображається не лише у визначенні тактики їх проведення, а й у визначенні необхідності їх проведення, у визначенні слідчим достатніх фактичних та процесуальних підстав проведення, що в свою чергу обумовлення слідчими ситуаціями.

Особливої уваги у питаннях криміналістичного забезпечення потребують ті слідчі (розшукові) дії, що мають примусовий характер, такі як наприклад, обшук у приміщеннях, що перебувають у приватній власності. Непоодинокі випадки коли під час практичної діяльності, незважаючи на наявність дозвілних документів, а саме ухвали слідчого судді, слідчому чинить опір. Визначення способів переконання особи у необхідності сприяння розслідуванню потребують від слідчого наявності практичного та життєвого досвіду, моральних якостей та психологічної підготовки слідчого.

Чорноус Ю.М. зазначає, що сутність слідчих дій виражається у цілісному та узгодженому функціонуванні кримінально-процесуальних, морально-етичних, психологічних та організаційно-тактичних аспектів [3, 180].

Кожен, з визначених аспектів, потребує постійного вдосконалення та визначення механізму їх реалізації під час практичної діяльності. Лише пристосованість криміналістичних рекомендацій до потреб практики, їх конкретний, а не узагальнений характер сприятимуть визнанню практиками рекомендацій науковців.

Список використаних джерел:

1. Матвієнко В.В. Криміналістичне забезпечення методики розслідування злочинів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Матвієнко Володимир Васильович. - Київ, 1999. - 250 с.
2. Євдокіменко С. В. Злочинна діяльність: сутність та криміналістичні аспекти боротьби з нею: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Євдокіменко Світлана Вікторівна. - Київ, 2002. - 200 с.
3. Черноус Ю.М. Слідчі дії: поняття, сутність, напрями розвитку та удосконалення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Черноус Юлія Миколаївна. - Київ, 2005. - 245 с.